
281

Besluit van 21 juli 2007 tot wijziging van het Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen in verband met de opheffing van de nevenzittingsplaatsen Meppel, Oud-Beijerland, Opsterland, Schouwen-Duiveland en Tholen

---

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Justitie van 29 mei 2007, nr. 5485761/07/6;

Gelet op artikel 41, tweede lid, van de Wet op de rechterlijke organisatie; De Raad van State gehoord (advies van 21 juni 2007, nr. W03.07.0146/II);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Justitie van 11 juli 2007, nr. 5494087/07/6;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen wordt gewijzigd als volgt:

A

Artikel 3 wordt gewijzigd als volgt:

1. Onder verlettering van de onderdelen d, e en g tot en met j tot b tot en met g vervallen de onderdelen b, c en f.

2. In onderdeel c (nieuw) vervalt «Opsterland,».

B

In artikel 13 vervalt onderdeel a en worden de onderdelen b tot en met d verletterd tot a tot en met c.

C

De bijlage, bedoeld in artikel 12, eerste lid, wordt gewijzigd als volgt:

1. Het gestelde onder Rechtbank Assen wordt vervangen door:

Assen hoofdplaats	Emmen nevenvestigingsplaats
Aa en Hunze	Borger-Odoorn
Assen	Coevorden
De Wolden	Emmen
Hoogeveen	
Meppel	
Midden-Drenthe	
Noordenveld	
Tynaarlo	
Westerveld	

2. Het gestelde onder Rechtbank Dordrecht wordt vervangen door:

Dordrecht hoofdplaats	Gorinchem nevenvestigingsplaats
Alblasserdam	Giessenlanden
Binnenmaas	Gorinchem
Cromstrijen	Hardinxveld-Giessendam
Dordrecht	Leerdam
Graafstroom	Zederik
Hendrik-Ido-Ambacht	
Korendijk	
Liesveld	
Nieuw-Lekkerland	
Oud-Beijerland	
Papendrecht	
Sliedrecht	
Strijen	
Zwijndrecht	

3. Het gestelde onder Rechtbank Leeuwarden wordt vervangen door:

Leeuwarden hoofdplaats	Heerenveen nevenvestigingsplaats	Sneek nevenzittingsplaats
Achtkarspelen	Heerenveen	Bolsward
Ameland	Lemsterland	Gaasterlân-Sleat
Boarnsterhim	Ooststellingwerf	Littenseradiel
Dantumadeel	Opsterland	Nijefurd
Dongeradeel	Skarsterlân	Sneek
Ferwerderadiel	Smallingerland	Wûnseradiel
Franekeradeel	Weststellingwerf	Wymbritseradiel
Harlingen		
Het Bildt		
Kollumerland en Nieuwkruisland		
Leeuwarden		
Leeuwarderadeel		
Menaldumadeel		
Schiermonnikoog		
Terschelling		
Tytjerksteradiel		
Vlieland		

4. Het gestelde onder Rechtbank Middelburg wordt vervangen door:

Middelburg hoofdplaats	Terneuzen nevenvestigingsplaats
Borsele	Hulst
Goes	Sluis
Kapelle	Terneuzen
Middelburg	
Noord-Beveland	
Reimerswaal	
Schouwen-Duiveland	
Tholen	
Veere	
Vlissingen	

ARTIKEL II

De zaken die ingevolge de wet door de kantonrechter worden behandeld en die op de datum van inwerkingtreding van dit besluit aanhangig zijn bij een rechtbank in een nevenzittingsplaats die op die datum wordt opgeheven, kunnen gedurende een termijn van zes maanden, te rekenen vanaf die datum, nog in die nevenzittingsplaats worden behandeld.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

Tavarnelle, 21 juli 2007

Beatrix

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

Uitgegeven de *zestiende* augustus 2007

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

I. ALGEMEEN

1. Inleiding

Dit besluit strekt tot opheffing van de nevenzittingsplaatsen Meppel, Oud-Beijerland, Opsterland, Schouwen-Duiveland en Tholen. Aanleiding voor deze opheffingen is een daartoe strekkend verzoek van de Raad voor de rechtspraak, dat mede namens de betrokken gerechtsbesturen is gedaan. Het betreft nevenzittingsplaatsen die, gemeten naar zaaksaanbod en formatie, behoren tot de kleinere nevenzittingsplaatsen. Op verzoek van de Raad voor de rechtspraak is thans tevens een wijziging van de Wet op de rechterlijke organisatie en een bijbehorende wijziging van het Besluit nevenvestigings- en nevenzittingsplaatsen in voorbereiding in verband met de aanwijziging van vijf nevenvestigingsplaatsen als nevenzittingsplaats.

2. Knelpunten met betrekking tot de nevenlocaties van de rechtbanken

De bestuurlijke onderbrenging van de kantonrechtspraak heeft, in combinatie met de invoering van integrale managementverantwoordelijkheid, een verhoogd kostenbewustzijn bij de gerechten met zich gebracht. Eind 2004 verzochten de rechtbank te Leeuwarden tot opheffing van de nevenzittingsplaats Opsterland en de rechtbank te Zutphen tot wijziging van de nevenvestigingsplaatsen Groenlo en Oude IJsselstreek in nevenzittingsplaatsen. Omdat er uit de praktijk signalen kwamen dat soortgelijke wensen mogelijk breder leefden, heeft de Raad voor de rechtspraak, in overleg met mijn ambtsvoorganger, in 2005/2006 een landelijke inventarisatie uitgevoerd onder de rechtbanken naar de wensen en knelpunten met betrekking tot de nevenlocaties.

Tegenover het verhoogde kostenbewustzijn en de wens zo efficiënt mogelijk te werken staan het belang van de toegankelijkheid van de rechtspraak en, daarmee samenhangend, van een geografisch gespreid aanbod van rechtspleging. Gelet op dit spanningsveld heeft mijn ambtsvoorganger voorafgaand aan de hiervoor bedoelde inventarisatie aan de Raad voor de rechtspraak meegedeeld dat eventuele verzoeken tot opheffing van een nevenzittingsplaats zouden worden beoordeeld aan de hand van het volgende beoordelingskader:

- substantiële kwetsbaarheden en inefficiënties in de bedrijfsvoering;
- de bereikbaarheid van de rechtspraaklocaties voor de inwoners van de betrokken arrondissementen;
- de mate van spreiding van rechtspraak en dienstverlening in de arrondissementen;
- draagvlak voor de voorstellen (bijvoorbeeld blijkend uit concrete afspraken met, of een gehouden peiling onder, gemeentebesturen, de advocatuur en deurwaarders).

Naar aanleiding van de inventarisatie heeft de Raad voor de rechtspraak, mede namens de betrokken gerechtsbesturen, verzocht om opheffing van de nevenzittingsplaatsen Meppel, Oud-Beijerland, Opsterland, Schouwen-Duiveland en Tholen. Daarnaast heeft de Raad verzocht om wijziging van de nevenvestigingsplaatsen Wageningen, Gorinchem, Winschoten, Oost Gelre (voorheen: Groenlo) en Oude IJsselstreek in nevenzittingsplaatsen.

De Raad heeft mij meegedeeld dat de voorgenomen opheffing van genoemde nevenzittingsplaatsen is besproken met de betrokken gemeentebesturen, de advocatuur en de plaatselijke deurwaarders. Met het oog daarop zijn zij bij de voorbereiding van dit besluit niet opnieuw geconsulteerd. Overigens is tijdens een Algemeen Overleg met de Tweede Kamer over dit besluit, naar aanleiding van de verplichte voorhang-procedure bij de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, gebleken dat de communicatie over de voorgenomen opheffing door de Raad en de gerechtsbesturen met de betrokken gemeenten beter had kunnen worden verzorgd (Kamerstukken II 2006/07, 29 279, nr. 53). De Raad heeft over de bereikbaarheid van de nevenzittingsplaatsen in algemene zin opgemerkt dat voor de behandeling van een kantonzaak niet alleen de gedaagde, gerkwestreerde of verdachte naar de nevenzittingsplaats moet afreizen, maar ook de eiser, verzoeker of het openbaar ministerie alsmede de rechter, griffier, administratief medewerker, veelal een bode en eventuele getuigen en deskundigen. Volgens de Raad wordt de bereikbaarheid van de rechtspraak voor de meeste betrokkenen per saldo kleiner wanneer de rechtspraak meer gespreid, in moeilijk bereikbare, kleine kernen op het platteland plaatsvindt.

Gelet op de het relatief geringe zaaksaanbod in de betrokken nevenzittingsplaatsen, de kwetsbaarheden in de bedrijfsvoering, het efficiency-verlies en de soms hoge huisvestingskosten, ben ik van mening dat er goede gronden zijn om Meppel, Oud-Beijerland, Opsterland, Schouwen-Duiveland en Tholen als rechtspraaklocatie op te heffen. In het artikelsgewijze deel van deze toelichting wordt per plaats afzonderlijk ingegaan op de specifieke omstandigheden die aan de beslissing tot opheffing ten grondslag liggen. De mogelijk aan de uitvoering van dit besluit verbonden kosten worden gecompenseerd door de structurele kostenbesparing die de opheffing van genoemde nevenzittingsplaatsen oplevert.

II. ARTIKELSGEWIJS

Artikel I

Artikel I regelt de opheffing van bovengenoemde nevenzittingsplaatsen (schrapping van die plaatsen uit de artikelen 3, onderdeel A, en 13, onderdeel B) en de daarbij behorende gewijzigde gebiedsindeling, die is opgenomen in de bijlage bij het Besluit (onderdeel C).

1. In het arrondissement Assen wordt de nevenzittingsplaats Meppel opgeheven. De rechtbank Assen behoudt de nevenvestigingsplaats Emmen. De gemeenten uit het verzorgingsgebied van Meppel (De Wolden, Hogeveen, Meppel en Westerveld) worden aan het verzorgingsgebied van de hoofdplaats Assen toegevoegd.

In 2004 zijn in Meppel 6239 kantonzaken afgedaan (ongeveer 25% van het totaal aantal kantonzaken in het arrondissement) en zijn er 100 zittingsdagen geweest. Voor de behandeling van deze zaken reizen één kantonrechter, één griffiemedewerker en één administratief medewerker van Assen naar Meppel.

De huisvestings- en exploitatiekosten bedragen per jaar ongeveer € 80.000. Deze lasten drukken zwaar op het budget van de rechtbank. Een ander probleem is dat op deze locatie in de nabije toekomst basisvoorzieningen moeten worden gerealiseerd voor de invoering van het Geïntegreerd Proces Systeem (GPS) en het Rechtspraak Informatie Systeem (ReIS). Dit vergt investeringen die niet in verhouding staan tot het zaaksaanbod.

Een aanzienlijk aandeel van de bewoners van het verzorgingsgebied Meppel woont in Hoogeveen. Ongeveer tweederde van het zaaksaanbod in Meppel is afkomstig uit Hoogeveen, slechts een kwart uit Meppel zelf. Voor de bewoners uit Hoogeveen maakt het weinig verschil of zij per trein naar Meppel of Assen moeten reizen. Er is een goede treinverbinding tussen Meppel, Hoogeveen en Assen. De bereikbaarheid van Assen per openbaar vervoer is voor de inwoners uit het arrondissement over het geheel genomen beter dan de bereikbaarheid van Meppel. Van die inwoners kan 14,3% Meppel binnen 30 minuten per openbaar vervoer bereiken en 15,3% binnen 45 minuten. Voor Assen liggen die percentages op respectievelijk 15,8% en 35,4%.

De sector kanton en de ondernemingsraad van de rechtbank Assen alsmede het openbaar ministerie staan positief tegenover het voorstel. Van de kant van de advocatuur zijn geen bezwaren geuit tegen eventuele opheffing van Meppel. Er is op zich geen deurwaardersbelang dat zich verzet tegen opheffing, al hechten de deurwaarders wel aan het ter plaatse houden van zittingen voor de «kleine man». Bij het gemeentebestuur van Meppel bestaat begrip voor het voorstel. Wel ziet het gemeentebestuur de gerechtslocatie als een belangrijk onderdeel van de basisvoorzieningen zoals zorginstellingen, onderwijs en winkels. Het beleid van de gemeente is erop gericht die te behouden en te versterken.

In het verleden hebben de betrokken gerechten (arrondissementsraad Assen, kantongerecht Meppel) reeds herhaalde verzoeken gedaan om opheffing van het (toen nog) kantongerecht Meppel. Meppel zou al in 2001, met de kantongerechten Zevenbergen en Zuidbroek, als rechtspraaklocatie worden opgeheven (Kamerstukken II 1999/2000, 27036, nrs. 1-2). Bij amendement is toen de opheffing van Meppel verhinderd, omdat die opheffing de geografische bereikbaarheid van de kantonrechtspraak in het arrondissement zou verminderen. Gelet op bovengenoemde omstandigheden zijn er thans echter goede gronden om Meppel als rechtspraaklocatie op te heffen.

2. In het arrondissement Dordrecht wordt de nevenzittingsplaats Oud-Beijerland opgeheven. Na deze opheffing kent de rechtbank nog de nevenvestigingsplaats Gorinchem. De gemeenten uit het verzorgingsgebied van Oud-Beijerland (Binnenmaas, Cromstrijen, Korendijk, Strijen en Oud-Beijerland) worden aan het verzorgingsgebied van de hoofdplaats Dordrecht toegevoegd.

Het zaaksaanbod in Oud-Beijerland is gering. In 2004 werden 2436 kantonzaken afgedaan. De nevenzittingsplaats heeft een dermate klein zaaksaanbod dat maar 30 keer per jaar zitting wordt gehouden: twee maal per maand een civiele rolzitting en tweemaandelijks een gecombineerde zitting voor straf- en Mulderzaken. Deze zittingsfrequentie betekent enerzijds voor de rechtbank een fors efficiencyverlies en betekent anderzijds dat justitiabelen veelal onnodig moeten wachten op behandeling van hun zaak ter zitting. Er is geen zelfstandige griffie in Oud-Beijerland, alleen tijdens zittingen kunnen stukken worden overgelegd. De formatie bestaat uit 0,65 fte kantonrechter, één griffie-medewerker en één administratief medewerker.

Het gerechtsgebouw is niet beveiligd. Het naleven van de Functionele eisen gerechtsgebouwen zou betekenen dat kosten moeten worden gemaakt die niet in een redelijke verhouding staan tot de personeelslasten en het zaaksaanbod. Voorts zijn er in het gerechtsgebouw geen ICT-verbindingen. In de nabije toekomst moeten echter basisvoorzieningen worden gerealiseerd voor de invoering van GPS en ReIS. Dit vergt investeringen die niet in verhouding staan tot het zaaksaanbod.

Dordrecht is in het algemeen per openbaar vervoer veel beter bereikbaar dan Oud-Beijerland. Van de inwoners uit het arrondissement kan 5,8% Oud-Beijerland binnen 30 minuten per openbaar vervoer bereiken en 7,3% binnen 45 minuten. Voor Dordrecht liggen die percen-

tages op respectievelijk 35,4% en 54,1%. Vanuit Oud-Beijerland is Dordrecht met eigen vervoer binnen 30 minuten te bereiken.

De ondernemingsraad onderschrijft het voorstel van het gerechtshof-bestuur. De advocatuur kan zich in grote meerderheid vinden in eventuele opheffing van de nevenzittingsplaats. De lokale deurwaarder geeft de voorkeur aan handhaving van de nevenzittingsplaats. Bij de (waarnemend) burgemeester bestaat begrip voor de wens tot opheffing van deze locatie.

3. In het arrondissement Leeuwarden wordt de nevenzittingsplaats Opsterland (Beetsterzwaag) opgeheven. Na deze opheffing kent de rechtbank nog de nevenvestigingsplaats Heerenveen en de nevenzittingsplaats Sneek. De gemeenten uit het verzorgingsgebied van Opsterland (Ooststellingwerf, Opsterland en Smallingerland) worden aan het verzorgingsgebied van de nevenvestigingsplaats Heerenveen toegevoegd, waardoor deze nevenvestigingsplaats een groter zaaksaanbod krijgt.

Het zaaksaanbod in Opsterland is gering. In 2004 werden 4904 kantonzaken afgedaan. Inmiddels zijn de zittingsdagen teruggebracht tot 25 civiele rolzittingen en 10 strafzittingen per jaar. Er is geen zelfstandige griffie. Stukken moeten worden ingediend en kunnen worden ingezien in de nevenvestigingsplaats Heerenveen. De rechterlijke ambtenaren en gerechtsambtenaren hebben hun werkplek in Heerenveen. De formatie bestaat uit 0,7 fte kantonrechter, 1,5 fte gerechtssecretaris en 2,0 fte administratieve medewerkers.

De huisvestings- en exploitatiekosten van Opsterland bedragen per jaar ongeveer € 88.000. Deze kosten drukken zwaar op het budget van de rechtbank. Zowel het gerechtshofgebouw in Opsterland als dat in Heerenveen wordt onderbenut. Het naleven van de Functionele eisen gerechtshofgebouwen zou betekenen dat kosten moeten worden gemaakt die niet in een redelijke verhouding staan tot de personeelslasten en het zaaksaanbod. Voorts moeten in de nabije toekomst ICT-voorzieningen worden gerealiseerd voor de invoering van GPS en ReLS. Ook dit vergt investeringen die niet in verhouding staan tot het zaaksaanbod.

De zittingslocatie van Opsterland bevindt zich in Beetsterzwaag. De meeste inwoners van het verzorgingsgebied van Opsterland wonen in Drachten (43.548 inwoners). Van de inwoners uit Drachten kan slechts 2% Beetsterzwaag met het openbaar vervoer binnen een half uur bereiken en 6,9% binnen 45 minuten. Van de inwoners uit het arrondissement kan 8,8% Beetsterzwaag binnen 30 minuten per openbaar vervoer bereiken en 13,7% binnen 45 minuten. Voor Heerenveen liggen die percentages op respectievelijk 5,4% en 13,8%. Uit een door de rechtbank gedurende een maand gehouden steekproef blijkt overigens, dat slechts één bezoeker met het openbaar vervoer naar Beetsterzwaag was gekomen, alle overige met eigen vervoer.

De sector kanton staat achter het voorstel en de ondernemingsraad heeft daarmee ingestemd. De advocaten in het arrondissement en de deurwaarders in het verzorgingsgebied kunnen zich met het voorstel verenigen. Het gemeentebestuur van Smallingerland zou de zittingen graag verplaatst zien naar Drachten. Het gemeentebestuur van Opsterland heeft begrip voor de overwegingen van de rechtbank, maar verzet zich om redenen van leefbaarheid en historisch besef tegen het voorstel.

4. In het arrondissement Middelburg worden de nevenzittingsplaatsen Schouwen-Duiveland (Zierikzee) en Tholen opgeheven. Na deze opheffing kent de rechtbank nog de nevenvestigingsplaats Terneuzen. De gemeenten uit het verzorgingsgebied van Schouwen-Duiveland (Schouwen-Duiveland en Tholen) worden aan het verzorgingsgebied van de hoofdplaats Middelburg toegevoegd.

Het zaaksaanbod in Schouwen-Duiveland is gering. In 2004 werden in Schouwen-Duiveland in totaal 2039 kantonzaken afgedaan. Dat vormt ongeveer 10% van het totale aanbod aan kantonzaken in het arrondissement Middelburg. Van die zaken zijn er 1251 in Schouwen-Duiveland zelf behandeld en 788 in diens nevenzittingsplaats Tholen. In beide plaatsen zijn 24 zittingsdagen geweest. Het zaaksaanbod vergt eigenlijk hooguit zes zittingsdagen per jaar. Met het oog op een redelijke doorlooptijd is die zittingsfrequentie echter te laag en wordt toch tweemaal per maand zitting gehouden. Deze zittingsfrequentie, waarmee de rechtbank een fors efficiencyverlies neemt, betekent niettemin dat justitiabelen veelal onnodig moeten wachten op behandeling van de zaak ter zitting. Er is geen zelfstandige griffie in Schouwen-Duiveland. De rechterlijke ambtenaren en gerechtsambtenaren hebben hun werkplek in Middelburg. De formatie bestaat uit 0,25 fte kantonrechter, 0,25 fte gerechtssecretaris en 1,0 fte administratief medewerker voor Schouwen-Duiveland en Tholen gezamenlijk.

Het naleven van de Functionele eisen gerechtsgebouwen zou betekenen dat kosten moeten worden gemaakt die niet in een redelijke verhouding staan tot de personeelslasten en het zaaksaanbod. Daar komt bij dat in de nabije toekomst beveiligde ICT-voorzieningen moeten worden gerealiseerd voor de invoering van GPS en ReIS. Ook dit vergt investeringen die niet in verhouding staan tot het zaaksaanbod.

Voor een groot deel van de bevolking van het arrondissement is Middelburg beter bereikbaar dan Zierikzee. Van de inwoners uit het arrondissement kan 4,2% Zierikzee per openbaar vervoer binnen 30 minuten bereiken en 15,2% binnen 45 minuten. Voor Middelburg liggen de percentages op respectievelijk 22,0% en 28%.

Het openbaar ministerie en de advocatuur zijn akkoord met het voorstel tot opheffing. De meeste deurwaarders komen uit Rotterdam. Het rechtbankbestuur heeft contact opgenomen met de betrokken gemeente en heeft de gelegenheid geboden tot overleg. Hiervan is geen gebruik gemaakt en er zijn geen bezwaren geuit.

Artikel 13 wijst enkele gemeenten aan als nevenzittingsplaats aan voor de behandeling van kantonzaken. Het gaat hier om plaatsen die vóór de bestuurlijke onderbrenging van de kantongerechten in de rechtbanken als nevenzittingsplaats van een kantongerecht waren aangewezen. De nevenzittingsplaats Tholen, waar kantonzaken uit Schouwen-Duiveland kunnen worden behandeld, wordt opgeheven. Deze opheffing hangt samen met de opheffing van Schouwen-Duiveland als nevenzittingsplaats van de rechtbank Middelburg. De argumenten voor opheffing van Schouwen-Duiveland gelden in nog hogere mate voor Tholen, dat een geringer zaaksaanbod heeft en voor de inwoners van het arrondissement nog slechter bereikbaar is dan Schouwen-Duiveland (slechts 1,9% kan Tholen per openbaar vervoer binnen 30 of 45 minuten bereiken). Ook de formatie in Tholen is gering. Deze bestaat uit 0,2 fte kantonrechter, 0,2 fte gerechtssecretaris en 1,0 fte administratief medewerker voor Schouwen-Duiveland en Tholen gezamenlijk.

Ook deze opheffing heeft de instemming van het openbaar ministerie en de advocatuur. Het deurwaarderskantoor te Tholen heeft daartegen geen bezwaar. Het rechtbankbestuur heeft contact opgenomen met de betrokken gemeente en heeft de gelegenheid geboden tot overleg. Hiervan is geen gebruik gemaakt en er zijn geen bezwaren geuit.

5. In het arrondissement Zutphen is de naam van de gemeente Groenlo gewijzigd in Oost Gelre (Stcrt. 22 maart 2006, nr. 58, pag. 14). Deze wijziging wordt in de gebiedsindeling verwerkt.

Artikel II

Artikel II biedt gerechten de mogelijkheid om gedurende zes maanden, te rekenen vanaf de datum van opheffing van een nevenzittingsplaats, nog zittingen te houden in die nevenzittingsplaats. Aan deze regeling bestaat behoefte vanwege de praktijk om zittingen tevoren in te plannen.

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin